

matistiske Afdeling vil saaledes tabe den Karakter af en Fagskole, som den i noget for høj Grad nu har. I den sproglige Afdeling vil paa den anden Side Mathematik blive læst ogsaa i de to øverste Klasser, omend i ikke videre Omfang end nu i de fire nederste Klasser. Herigennem vil først den rette Nytte af og det for den almindelige Dannelse befrugtende ved den mathematiske Undervisning opnaas. Ved Siden heraf har Ministeriet meent at maatte fastholde sit Forslag om et særligt Kursus og en særlig Afgangsexamen til Universitetet for unge Mennesker, der have taget almindelig Forberedelsesexamen, idet man skal henholde sig til, hvad der om dette Punkt er ytret i de til ovennævnte Lovforslag knyttede Bemærkninger.

Forslaget i Slutningen af § 19 om Omdannelse af Kønne høiere Realskole til en lærd Skole slutter sig til den Retning, hvori Forholdene ved Skolen i de senere Aar have udviklet sig, idet et Artiumskursus alt i flere Aar har været holdt i Gang ved Skolen, og de studerende Disciples Antal er steget saaledes, at det for Tiden overbeier Realdisciplinens.

Endnu skal bemærkes, at der i § 19 er optaget en Bestemmelse om at tilbyde Undervisning i Haandgjerning i dertil særskilt indrettede Værkstedsskoler, hvorom der skal tilføies følgende Bemærkninger:

Det kan ikke andet end vække alvorlige Betænkkeligheder at bemærke den i Forhold til Landets Behov af Kandidater til Embeder og dermed i Klasse staaende Kald i en foruroligende Grad stærkt voksende Tilgang af Studerende til Universitetet, af hvilke en stor Del, under den derved skabte Konkurrence, vil berede sig stor Skuffelse ved — ikke uden en vis Berettigelse — at love sig en i taalelig god Tid betrygget Livsstilling i Statens Tjeneste som Løn for den ved Universitetet afslagne Embedsexamen, medens alle Forhold nu tyde hen paa, at dette vil blive et forfængeligt Haab.

En af de lærde Skolers Rektorer har henledet Ministeriets Opmærksomhed paa dette Misforhold og opkastet det Spørgsmaal, hvad der skal blive af alle de unge Mennesker i de lærde Skoler, som ved deres Skoledannelse snarere ere blevne fremmede for end uddannede til vor Tids praktiske Fornødenheder, naar Staten ikke længer er istand til at anbringe dem i sin Tjeneste. Han har kun kunnet bevare sig Spørgsmaalet med en Frugt for, at der vil danne sig et Proletariat af Misfornøiede, der ikke kunne hjælpes til en Stilling, der svarer til deres Dannelse, og som ved deres lange Beskæftigelse med rent theoretisk Landsudvikling ere blevne afvante med legemligt Arbejde. Han har derfor itide været om, at der

maa gjøres noget for vore lærde Skoler i denne Retning, da Befolkningen i sin store Almindelighed har faaet et forkert Syn paa den høiere Skole; Realskolen ikke mindre end den lærde Skole, som om man ved at jætte sine Sønner i disse Skoler sikrede dem en Stilling i Statens Tjeneste. Som Middel til at modvirke Ondet har han foreslaaet, at der ved den af ham bestyrede Skole maa blive indrettet Værksteder for Disciplene, for at Haanden deri kan uddannes, Diet stærkes for Rumforholdene og den legemlige Kraft overhovedet udvikles, hvorved Agtelse for og Kjærlighed til legemligt Arbejde efterhaanden vil vækkes, og den lærde Skoles Disciple i Tide mindes om, at der ved Siden af Studierne gives andre Beskæftigelser, som fortjene at optage et Menneskes Tid, og som stille Fordringer til Indsigt og Eftertanke, ligesaavel som Bogstudier.

Det er denne Tanke, Ministeriet har fulgt ved her at optage en Bestemmelse, sigtende til efterhaanden at faa en frivillig Haandgjerningsøvelse indført i de lærde Skoler.

Til § 21.

En Folkehøjskole som Statsanstalt er, som bekendt, ikke nogen ny Tanke. Uden at tale om de Planer, der i Kong Christian den Ottendes Tid udfastedes til en Realskole i Sorø, skal det her kun erindres, at Kirke- og Undervisningsministeriet i Aaret 1866 nedsatte en Kommission til at udfaste en Plan for Sorø Akademi til Udvikling og Virksomhed i en akademisk, fra Universitetet forskjellig Retning, nærmest som en Højskole for en mere fuldenbt, almindelig realvidenskabelig Uddannelse til Lærv for Borgersamfundet og Statslivet i det Hele. Den trykte Kommissionsbetænkning blev i Rigsdags-samlingerne 1869—70 og 1878—79 omdelt blandt Rigsdagens Medlemmer, og under Forhandlingerne i Folkethinget i den sidstnævnte Rigsdagssamling angaaende det i denne fremsatte Lovforslag om Kommunernes Skolevæsen berørtes Spørgsmaalet om Oprettelse af en Stats-Folkehøjskole gjentagne Gange*).

Folkehøjskole-Institutionen, der skulder den private Virksomhed sin Tilværelse og Udvikling, er endnu ung af Alder, ikke synderlig mere end en Menneskealder gammel. Ikke bestomindre have Folkehøjskolerne saa ihærdigt forfulgt deres Opgave, at meddele den vogne Ungdom en friere og højere Dannelse end

*) Se Rigsdagstid. for 1878—79, 1ste Afd. Sp. 391—94, 414, 431—32, 441—42, 457—58, 473—74, 483—88, 490—91, 493—94, 503—6, 518—19; 2den Afd. Sp. 871—73, 915—17, 922—23, 954.